

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne.

Stanč na leto . . . K. 100

1/2 leta . . . „ 50
1/4 „ . . . „ 250

Posamične številke stanje . . . 8 vin.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriski Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanec se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naš spas in naša bodočnost v Gorici.

Za velikonočne praznike smo čitali obilo člankov o usodi Slovencev, o našem položaju, o naši bodočnosti. Napovedovalo se nam je sentimentalno poetično zopet enkrat vstajenje, na drugi strani je stalo pesimistično vprašanje: ali vzdržimo Slovenci ta veliki boj, sredi katerega se nahajamo? Mi v Gorici smo čutili velik pomen baš skončanil občinskih volitev, veselili smo se lepe discipline naše mase, radovali smo se moči, ki se je pokazala tako impozantno in ki nam daje najboljše garancije za bodočnost . . .

Nastopil pa je čas trdih bojev za Gorico. Že ni več tu samo boj med Lahi in Slovenci, prišel je v deželo tujec, ki se hoče razpasti posebno v našem mestu. Stopil je na stran naših domačih narodnih nasprotnikov, dobro računajoč, da ker nas sovražijo iz dna duše, bo mogoče z njihovo pomočjo pridobiti v Gorici tujemu nemštvu močne pozicije. Spominjamo se graškega lista, ki je pred meseci pisal, da se morajo Nemci udeležiti v Gorici tudi na trgovskem in obrtnem polju. V sedanjih časih jim pojdejo zaslepljeni Lahi še na roko, meneč, da tako preprečijo razširjenje slovenske trgovine in obrti v Gorici; da bi pri tem trpeli v prvi vrsti Lahi sami, na to njihovi kaporijoni, ki so zopet na vrhu v neizmerno splošno škodo mesta, niti ne mislijo. Sovraštvo do Slovencev jim brani to misliti, sovraštvo jim narekuje podporo Nemcu, Slovencu pogin!

Po slavnem dnevu 22. marca 1897. so občutili Lahi v Gorici bojkot. Mrzel curek v njihove laško razgrete duše. Ugibali so, kaj bo, ako bodo nadaljevali Slovenci po tej poti, ako se bodo ogibali laških trgovin ter si bodo ustanavljali svoje, kaj bo, ako se okrepe denarno v mestu ter izpodrinejo laško trgovino in obrt? . . . No, od takrat dalje se je veliko storilo pa tudi veliko podrla. Začetek je bil lep in če bi bilo šlo v isti smeri dalje, bi bili mi danes v Gorici močni in trgovsko-obrtno oziru. Ali prišli so nepričakovani dogodki, nesreča strankarskih bojev, denarne krize, in šlo je od zla, kar bi ne bilo smelo iti pod zlo. Naš napredek je dobil močan sunek in potisnjen je nazaj. Izkušeni imamo obilo, toliko, da smo si pač na čistem, kako ne sme biti v bodoče. Kako mora biti, o tem razmišljati, je naša dolžnost v današnjih težkih časih!

Tudi po letošnjih občinskih volitvah smo čuli klic: bojkot! kakor še vselej, kadar so nam Lahi zobe pokazali ter nas napadli z bokserji in palicami. Pri tem klicu: bojkot! pa so prišle lepe reči na dan. Prvi je rekel: ti in ti Slovenci so že odpovedali temu in temu laškemu trgovcu, nič več ne bodo kupovali pri njem; drugi je govoril istotako, tretji istotako. Četrta, ki je noslusal, pa je pripomnil: A tako! Lepi Slovenci ste! Dosedaj niste poznali slovenskega trgovca te stroke. Sedaj šele ga poznate, ko so Lahi zopet enkrat nam pokazali vse svoje sovraštvo. Koliko časa pa ga boste poznali? Neki Lah je na bojkotno gibanje Slovencev odvrnil: E, 14 dni bo to trajalo, pa bo zopet vse pri starem.

Mi bi pa radi doživeli čase, da bi sploh ne bilo govora o bojkotu: to je, da bi imeli zavedne svoje ljudi v mestu in na deželi in trgovino in obrt v Gorici spo-

polnjeno v vseh strokah. Ali kje smo še v tem pogledu v primeri z Lahi? Kaj mi pomaga navdušen okoličan, ki poje po Rojcah »Saj Gorica je slovenska«, ko pa stopi v Gorico, pa kupi prvo potrebščino pri našem drugorodnem sovražniku, ali jo celo mora kupiti, ker je pri Slovencu ne dobi! In koliko je še takih reči, radi katerih se mora zateči pod streho tistega, ki ima drugače zanj le psovko »šklaf«. Koliko se je že pretočilo črnila po člankih o osamosvojitvi našega ljudstva v gospodarskem oziru in kako malo se je storilo pravzaprav! Kaj mi pomaga slovenska meščanska dama, ki stopi v slovensko trgovino z namenom, da ne bo nič kupila, potem pa kupi drugje, v tujem jeziku, slabšo robo po višji ceni! Koliko je v nas Slovencev samih narodnih grehov, radi katerih moramo potem grenko trpeti! Kaj mi pomaga pa tudi trgovec, ki misli, da je zadosti izobražen in izvežban, ako zna prodajati; to je, zna povedati, koliko stane ta kos blaga, in da zna sprejeti denar. Laški trgovec se briga za dobro strokovno izobrazbo, vedoč, da le v taki more vspevati: Na to stran treba še obilne spopolnitve in novih modernih nazorov o trgovini in obrti med Slovenci! . . .

Poznamo položaj, poznamo svoje lihe in svoje dobre strani, vemo, da treba v Gorici začeti novo gospodarsko delo, ki naj preustroji Gorico, vemo pa tudi, da je zadnji čas za to. Naši nasprotniki čujejo in zapirajo vrata pred nami. »Corriere« je klical: zaprite vrata pred Slovenci. (odpira jih Nemcem), v boj proti njim! Boj smo sprejeli, bojimo se torej, pa najprvo za svojo dobro gospodarsko pozicijo. V tej je naš spas in naša bodočnost v Gorici!

Nemški železniški uradniki v Gorici, stebri za nemško stvar ob Adriji

Predrznost in nesramnost nemških železniških uradnikov.

V »Časopisu jugoslovanskih železniških uradnikov« čitamo:

»Goriška podružnica nemškega železniškega uradniškega društva je imela redno občno zborovanje v čakalnici I. razreda na goriškem državnem kolodvoru. Ali je dalo tržaško železniško ravnateljstvo podružnici v to dovoljenje? Ali je dal dovoljenje samo goriški postajenačelnik? Simptomatično je vse eno, da smejo nemški železniški uradniki vse — celo že zborovati po čakalnici. Radovedni smo, kaj bi rekli nemški gospodje pri ravnateljstvu, ako bi slovenski železniški uslužbenci stavili enako prošnjo. Seveda, quod licet Jovi, non licet bovi — to je nemški princip nemških gospodov, katerim so državne železnice le sredstvo do germanizacije.

Lepo na je moralo vseeno biti na tem zborovanju; ko so bili gospodje sami med seboj. Poleg stanovskih vprašanj seveda ni smelo manjkati vsenemškega navdušenja proti Slovencem. Zato je posebno poskrbel vsemogočni gospod, vsenemški gromovnik, inšpektor Wieser, ki je poudaril, da morajo nemški uradniki na mejah stati kot mož, ne, kot stebri za nemško stvar, saj so nemški uradniki zato, da vzdržujejo Nemštvo na mejah, da podpirajo in vse svoje moči izrabijo v tem boju.

Na pomoč so še klicali srednje vodstvo nemškega uradniškega društva.

Da, tudi dr. Podgornikovi interpelaciji, stavljeni v zadnjem zasedanju goriškega deželnega zbora radi neznosnih razmer na goriškem državnem kolodvoru, niso prizanesli. Sprejeta je bila na zborovanju namreč resolucija, ki zahteva, da se društvo po merodajnih poslancih oglasi pri železniškem ministerstvu, ki naj takoj zaukaže preiskavo o vseh točkah, ki jih interpelacija navaja proti nemškemu uradništvu v Gorici, da se vendar enkrat odpomore sistematičnemu kršenju službenih dolžnosti, službene molčečnosti in ščuvanju slovenskega prebivalstva proti nemškim uslužbencem. Nemški uradniki se ne boje preiskave.

No, no, gospodje bi se je že bali, ko bi ne bila preiskava preveč domača. A vemo, da pridejo v Gorico preiskavat, ko se gre za načelnika samega ali kakega drugega nemškega uslužbenca, samo najintimnejši prijatelji Wieserjevi. Zato tako rad pade vsak nemški greh v vodo ali pa se raztegne in navsezadnje izgubi v blaženi preteklosti.

Pa kdo so ti gospodje, ki naj rešujejo nemštvo na mejah? Novo izvoljeni podružnični odbor nam jih pove: Predsednik: adjunkt Witschek (češki renegat), zapisnikar: asistent Drinovc, blagajnik: asistent Lukan (slovenska renegata), dva odbornika sta Nemca. Tako torej: ti gospodje bodo kot možje na straži in po vseh svojih močeh zabijali v slovensko zemljo kol vsenemškega mosta do Adrije.

Iz tega poročila je razvidna službena naloga nemških železniških uradnikov in njihova velikanska nesramnost in predrznost. — Njihova naloga je ta, delati z vsemi silami za prospevanje Nemštva v Primorju. Oni so stebri nemškega prodiranja proti jugu. Tako govori odkritosrčno sam Wieser!

Kar se tiče znane interpelacije o razmerah na državnem kolodvoru v Gorici, vedo nemški uradniki sami najbolje, da je vse res, kar obsega ona interpelacija. Preiskava bi bila res na mestu in pošteno naj bi bili kaznovani nemški krivci. Za vse posamezne točke interpelacije so dokazi na razpolago. Naj prične preiskava, katere se nemški uradniki baje ne boijo! Mi vemo, da so se bali že interpelacije, še predno je bila stavljena v deželni zboru! In še kako so se bali in še oddahnil se je kedo, ker ni bil tako naslikan v interpelaciji, kakor zasluži.

„Mali finančni načrt“ in naš deželni zalog.

Znano je, da je bil sprejet v državnem zboru tako zvani »mali finančni načrt«, ki se ž njim nakaže deželnim zalogom okroglo polovico dohodka od državne davščine na žganjine in del od poviška davka na osebno dohodnino.

Na podlagi ponovnih pritožb od strani deželnega odbora je c. kr. vlada sklepila, nakazati v svojem finančnem načrtu našemu deželnemu zalogu razven kvote od dohodka od davščine na žganjine tudi letno dajatev 200.000 K in to v namen, da ga odškoduje vsaj deloma za škodo, ki jo le ta imel od tega, da je bila podržavljena deželna davščina na užitnino alkoholnih pijač vsled zakona od dne 8. julija 1901.

Po približnem obračunu, obrazložjenem v poročilu pridjanem zakonskemu na-

črtu glede predkaza državnih dotacij deželnim zalogom, dobi naš deželni zalog od državne davščine na žganjine okroglih letnih K 255.000, več izredni prispevek K 200.000, skupaj K 455.000, manj pa K 73.000, ki jih deželni zalog že sedaj prejema, torej K 382.000 in od dohodka davka na osebno dohodnino okroglih K 58.000, torej skupaj več letnih K 440.000 toda to še le tedaj, če donese skupni znesek davka na žganjine, ki se ima porazdeliti med posamezne dežele, letnih 60 milijonov kron in če dohodek od osebnih davkov donese pa 10 milijonov kron.

Uvažuje, da povišek davščine na žganje in zvišani osebni davek nista mogla priti v veljavo pred 1. februarjem 1914 in da vsaj v prvem letu veljavnosti novih davških zakonov se bode moralo računati na izdatno zmanjšani povzitek žganjin, je pač jasno, da za leto 1914 se ne more pričakovati višjega dohodka od 440.000 K, marveč v najboljšem primeru se sme upati na znesek, ki se bode mogel približevati 400.000 K.

Z novimi predkazi se bode mogla pokriti potrebščina redne uprave leta 1914 v proračunanem znesku 373.731 K.

„Novi Čas“ poslanec Miklavč — porota.

»Novi Čas« skuša svojim lahkovernim čitateljem prikriti polomijo, katero sta doživela njegova urednika Kremžar in Šinigoj v zadnjem zasedanju goriške porote, ko sta bila vsled obtožbe g. poslanc Miklavča za kriva spoznana, da sta mu kradla čast in bila obsojena na občutje denarne globe. Poznamo novostrujarske manire in zato smo vedeli že naprej, da se bodo skušali izviti iz zagate, v katero jih je spravila njihova neizbirčnost v časnikarskem boju. Prisiljeni pa smo nekoliko reagirati na njih zavijanja, da naše občinstvo spozna te verne katoliške tičke!

»Novi Čas« je previdno zamolčal vse priče, katere so dokazale, da je Novi Čas gospoda poslanc Miklavča obrekoval, dočim skuša na podlagi zagovora svojega zagovornika dr. Pavletiča in na podlagi pričevanja drežniškega kurata Kalina ter njegovih slepo udanih oprod: župana Kurinčiča, podžupana in organista Rakuščka ter nekega Josipa Brica prepričati one, ki se mu puste prepričati, da se mu je z obsodbo zgodila krivica. Pri tem se zavija ne samo potek razprave, temveč celo — govor svojega lastnega zagovornika! Kajti dr. Pavletič je sam priznal v svojem zagovoru, kar je na podlagi dokaznega postopanja moral priznati, da se je dokaz resnice onesrečil. Ako bi bil Novi Čas količkaj pošten — kaj še celo katoliški — list, bi mu to priznanje zado-stovalo, da tudi sam prizna in popravi grdo krivico, katero je delal g. poslancu Miklavču!

O kuratu Kalinu in njemu sorodnih pričah pa bi bilo bolje, ako bi Novi Čas molčal! Kdor je bil navzoč pri obravnavi, ve, kako klaverno ulogo so igrali ti junaki, tako klaverno, da se je sam urednik Kremžar hudoval nad Kalinom in se izrazil o njem zelo nelaskavo.

Utis, ki so ga napravili kurat Kalin in njegovi verni oprode, je bil tak, da se je čutil dr. Pavletič primoranega, govoriti svoj končni govor tako, kakor da bi ne bila na zatožni klopi Kremžar in Šinigoj, temveč — kurat Kalin! Saj so tudi prišle

na dan stvari, ki govore zelo mnogo, tako mnogo, da je zastopnik Miklaviča, dr. Fran Gabršček, naravnost trdil, da imamo opraviti s spletko, katera je imela namen uničiti g. Miklaviča, katera se je pa žalostno izjalovila. Opozarjamo na oni famozni listek, s katerega je Rakušček čital svojo izpoved. Ta listek mu je bil napisal kurat Kalin! Ker se že Novi Čas toliko šopiri, si dovoljujemo opozoriti na ta slučaj državno pravičnost, naj preišče, ali ni tako sestavljanje zapisov pričam, ki imajo biti zaprisežene, morda v nasprotju s kakim določilom kazenskega zakona! — Ko so na sodnji v Kobaridu čakale priče, da bodo zaslišane o tem, kaj je resnica na trditvah Novega Časa, je kurat Kalin nahruil one priče, katere je predlagal g. Miklavič, češ: »Vse bolj bojite Podseljana (to je Miklaviča) kakor mene! Priča Josip Bric, kateri je skušal potlačiti g. Miklaviča, je priznal napram soprogi g. Miklaviča, da so ga drugi napeljali v to. Kdo neki je to bil? Vprašajte kogarkoli, ki je bil navzoč pri razpravi, in vsak vam bo uganil pravo ime! Da, da, tista katoliška načela, katerih je polna vsaka številka Novega časa, so v praksi nekoliko drugačna nego na potrpežljivem papirju! Bog nas varuj, ako se udeležijo tista načela, po katerih se naši novostrujarji ravnaajo! Katoliška načela so pač le lim, ki ga nastavljajo kalinčkom.

Še ena stvar je, s katero se moramo nekoliko pobaviti. Da bi oslabil utis hude obsodbe, ki ga je zadela, je »Novi Čas« obelodanil takoj za poročilom o porotni razpravi z g. Miklavičem — članek, v katerem našteva krivice, ki jih baje dela porota in zahteva nič manj in nič več, kakor odpravo te institucije. Pač po načelu — naj vzame vrag vse, kar nam ne služi. Kaj misli »Novi Čas«, da bi bila njegova urednika pred sodniki po poklicu oproščena? Prepričani smo, da bi bila ravnotako obsojena, kakor pred poroto. Ako tega ne verjame, naj se le informira. Konstatiramo, da je vzbudil pravorek porotnikov pri vseh, juristih in nejuristih, vsestransko in brezpogojno odobravanje, izvzemši morebiti le kakega zagriženega novostrujarja. Vsem je nekako odleglo, ko so porotniki tako možko končali tisto hinavsko in nepošteno skrivanje, ki ga prakticirajo naši klerikalni časnikarji, ko bi morali dati obračun za svoje osebne napade in dati g. Miklaviču zadoščenje, ki ga ni mogel dobiti od »Novega Časa«.

Čudni junaki, ti uredniki »Novega Časa.« Čast bi kradli — zadoščenja pa ne dali! Če se jih pa stresa za ušesa, pa kričijo, kakor da bi se jim godila krivica! »Novi Čas« ima samo dva prava urednika, odgovornega urednika Šinigoja in fiktivnega urednika Kremžarja. Oba je tiral g. Miklavič pred porotnike, prvega, ker je odgovorni urednik, drugega pa, ker je očitno on pisal ona dva članka — saj je bil

on tisti, ki je dobil od kurata Kalina vižitko, na podlagi katere sta prišla v »Novi čas« oba članka. Porotniki so obsodili popolnoma pravilno oba. Saj bi sicer ne bil nihče varen pred osebnimi žalitvami v časnikih in prenašati bi jih morali brez vsakega upanja na zadoščenje. »N. Č.« pa to ni pogodu — njemu bi prijalo, da bi bila oproščena, g. Miklavič pa naj bi ostal z dolgim nosom! Taka bi bila pravica na klerikalni podlagi!

Ne trdim, da bi bile vse razsodbe porotnikov pravilne, ker porotniki so ljudje in kot taki zmotljivi. Saj so tudi sodni senati izdali že marsikatero sodbo, ki se je pozneje izkazala kot nepravilna. Sodniki po poklicu so namreč tudi ljudje in tudi podvrženi zmotam. Eno dobro pa imajo porotniki pred pravimi sodniki — to je, da se veliko težje odločijo za obsodbo. To je tudi prav, saj je rekel že neki znameniti kriminalist, da je bolje, ako je 99 po krivici oproščenih, kakor en sam po krivici obsojen. V očeh naših klerikalcev pa imajo porotniki to slabo stran, da se jim počejo slepo udinjati, temveč da sodijo po svoji vesti in obsodijo tudi kakega klerikalca, ako so prepričani o njegovi krivdi. To je seveda — cesarska hiba, radi katere se ne sramujejo ruvati proti glavni pridobitvi moderne konstitucije, pridobitvi, ki se je v dolgih letih svojega obstoja tako obnesla, da ji ne najdejo nadomestila. Podučeni pa je člančič »Novega Časa« v toliko, ker dokazuje, da ni našim novostrujarjem nobeno sredstvo pregrdo in da je njihovo najljubše orožje političnega boja — demagogija.

„Narodna Prosveta“ v Gorici.

Kakor znano, je izročila »Narodna Prosveta« v Gorici svojo knjižnico »Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu v Gorici«. Merodajni so bili jako tehtni razlogi. Predvsem ni izgubila institucija javne knjižnice s tem prav nič na svojem smotru, da mora razširjati izobrazbo in omiko med priprto ljudstvo. Le pod tem pogojem je prevzelo »Bralno in podporno društvo« knjižnico, da bo služila knjižnica istemu namenu kakor dosedaj v rokah Prosvete. Knjižnica posluje v režiji »Bralnega in podpornega društva« ravno tako, kakor je poslovala poprej. Javna knjižnica je postala vsakdanja potreba za goriško ljudstvo; zato jo je treba v vsakem oziru podpirati. Vrhutega je »Narodna Prosveta« s prodajo knjižnice sanirala svoje finance ter se odkrižala vseh dolgov. »Narodna Prosveta« se bavi sedaj z načrtom glede ustanovitve javne ljudske čitalnice, kjer bo lahko vsakdo, član ali nečlan, čital raznovrstno časopisje. Potreba za tako čitalnico se je že davno pokazala. V sedanjem času, ko se je tako mogočno okreplil slovenski živelj v Gorici, skoro ne moremo izhajati brez take čitalnice. Tej

Vzhodno-azijski pregovori. — Ze Goethe je dejal svoječasno, da pregovori kažejo značaje narodov. Iz pregovorov, ki jih je nabral japonski pisatelj Sanday, se tudi vidi to. V naslednjem par pregovorov: Bolje je orati, ko pa verze kovati. — Dela, ki prinese mnogo zaslug, se ne deli z drugim. — Siromaštvo ne doseže marljivosti. — Z vprašanjem se včasih začasno ovsramotiš, z nevpraševanjem za celo življenje. — Enourn lenoba upliva na vse življenje. — Kadar si izposojuje, je blago lice, kadar pa vrača, srdito. — Ljubezzen do umetnosti še ne naredi umetnika. — O vinu govorita dva pregovora, eden pravi, da je vino najboljšje zdravilo, drugi pa, da je vino mojster strupov. — Željbi ne spadajo v juho. — Kdor ve, kaj je to hol, ta niti povoda ne da za njo. —

Zanimivi so korejski pregovori, kakor jih priobčuje Erhardt iz Seoula: Pošten minister ne služi dvema kraljema, niti krepostna žena ne spoštuje dveh mož. — Ako je voda v gorji motna, potem je tudi v dolini (to je, ako so predstojniki zlobni, potem so tudi njihovi učenci.) — Vsaki dan reče trikrat, da umre. (to je laže in pretirava.) — Kadar izvleče koga iz vode, ho zahteval še svojo izgubljeno torbo.

Krivo pričevanje in krivokletstvo pri Arabcih. — Profesor Finzi pripoveduje o

ljudski potrebi bomo zadostili v najkrajšem času. Prostori se bodo nahajali v sredini mesta in izbira časopisov bo velika.

V zadnjem času je začela »Narodna Prosveta« izpolnjevati zlasti drugi del svojega programa; namreč predavanja v mestu in na deželi. Pretečeno zimo se je izvršil že drugi cikel takih predavanj v Trgovskem domu. Predavanja so v vsakem oziru uspela in pripomogla h kulturnemu razvoju Slovencev v Gorici. Započeto delo moramo tudi v bodoče nadaljevati, upamo, da z velikim uspehom in da se bo občinstvo predavanj udeleževalo polnoštevilno.

A tudi na deželo smo obrnili v večji meri svojo pozornost. Napravil se je načrt, po katerem se imajo vršiti predavanja v celi goriški okolici. Gledati hočemo posebno na obmejne kraje, v prvi vrsti na Trzič. Trzič raste od dne do dne hitreje in skoro bo tako velik kakor je Gorica. Tja pride vsekakor nov živelj, večinoma ljudstvo iz bližnje okolice in cele dežele. Že sedaj imamo v Trziču obilo Slovencev; v doglednem času bo Trzič drugo največje slovensko mesto na Goriškem. »Narodna Prosveta« ustanovi v Trziču večjo knjižnico, ki se ima otvoriti v najkrajšem času. Vršila se bodo tudi razna predavanja, ki bodo imela nalogo ohranjevati tamošnje ljudstvo slovenski narodnosti in pripravljati tla za ustanovitev slovenske ljudske šole. Na ta način obvarujemo naše otroke pred poitaljančenjem.

Program »Narodne Prosvete« je obširen in delo je obilo. A čutimo se dovolj močne, da ga izvršimo. Apeliramo pa na goriške Slovence, da podpirajo to prevažno narodno društvo s tem, da pristopajo pridno kot člani.

Velika nesreča. Družinska tragedija.

Na cesti pod Črničami proti Kamnjam se je zgodila v sredo zvečer velika nesreča.

Ko je v četrtek zjutraj po 7 uri peljal poštni avtomobil po prvem klancu za Črničami, so zagledali potniki na desni strani ceste zvrnjen voz sena, okoli katerega je preplašeno opletal bel konjič, ki je z izbuljenimi očmi gledal proti avtotu. V njegovih očeh je bil strah. Obrnil se je naenkrat, pametno stopil pred voz in nas pustil mimo.

V mislih potnikov se je na tiho vzbudila temna misel: Kje je človek? Daleč na okoli mirno in tiho kakor v grobu! — Kje je človek?!

V teh temnih mislih nas je bencin gnal naprej in vse bi bilo pozabljeno, da ni bila potnikov temna misel opravičena.

Zgodilo pa se je sledeče: Hlapec Jožef Čermelj pri županu Bratini na Ustju, je v sredo zvečer v največji burji peljal voz sena od doma proti Gorici. Ob

krivokletstvu med Arabci sledeče: Kazni za krivokletstvo so pri Arabcih verskega značaja, ker hočejo sprizniti grešnika z bogom. Če priseže kdo iz neznanja ali iz nepremišljenosti krivo, tedaj ne smatra Arabec tega za greh. Koran pravi: »Allah vas ne kaznuje radi ene nepremišljene besede, temveč le, če ste namenoma krivo prisegli.« Kazen za krivo pričevanje je pa odvisna tudi od kraja, kje in kdaj je bilo storjeno. Kdor v Mekki ali na nedeljo ali petek, ki sta posebno sveta dneva, zakrivi krivokletstvo, tega čaka veliko večja kazen. Duhovniki prisegajo tako, da jim sodnik napiše na desko besedilo prisege, polije desko z vodo in to vodo mora duhovnik popiti. — Proti krivemu pričevanju pa je koran zelo strog. Vsaki vernik mora brezpogojno govoriti resnico, če je tudi la proti roditeljem, ker »Allah je verniku bližji ko pa stariši«. Obrekljivec, ki ne more dokazati svojih trditvev, je kaznovan z 80 udarci s šibo po golem telesu, če je polnoleten, duševno zdrav in islamske vere. Šiba se navadno po hrbtu, po leti zjutraj, po zimi opoldne. Noseče in bolne ženske ter dojlke se ne sme šibati. Tako kaznovani opravljivec ne sme drugega tožiti radi obdolžitve. Kadar obtožuje mož ženo, da ne živi krepostno, tedaj se mora trikrat zakleti, da govori resnico, petič pa mora sam sebe prokleti, če je lagal. Žena pa mora na isti način priseči, da je

lagal mož. Zato pa tudi ni na svetu nobene dežele, kjer bi bilo toliko krivih priseg, kakor med Arabci, ker Arabec najde vedno izgovor, da ga je pač satan zapeljal. Značilno je tudi to, da je kriva prisega in tatvina proti neverniku, pristašu druge vere, dovoljena.

Zadnji iz rodu Medici. — Slaven, bogat in mogočen je bil nekdanji rod Medicejcev. V Italiji so bili vladarji in papeži iz tega rodu in francoski dvor se je ponašal z njegovo Medicejko, kraljico Katarino, soprogo Henrika II. S kraljico je pa prišel na Francosko tudi njen brat, ki je tu ustanovil lastno rodbino. Po smrti Katarine pa je nastala ljuta borba proti Medicejcem, dokler niso morali ti pobegniti iz Francije. Nastanili so se v Belgiji v mestu Mons. Brez zaščitnikov in prijateljev, brez lastnih sredstev se je začela za Medicejce huda borba za obstanek, za vsakdanji kruh. Od stopnje do stopnje je padala njih slava, dokler ni naposled le še policija zabilježevala njih kneževski stan. Te dni je umrl v Monsu zadnji Medicejec. Brez hrupa je prenehal rod Medici. Niti samomor, niti časopisni članki niso spominjali prebivalce Monsa, da se je v njih sredi končala tragedija rodu Medici. Kot navaden meščan, proletarec je izdihnil zadnji Medicejec, zadnji potomec največje, najmočnejše in najpremožnejše knežje rodovine srednjega veka.

Roparski napad na pismonošo.

K poročilu od četrta še to-le: Že čez 50 let nosi družina Polanc iz Otlice pošto iz Ajdovščine na »Goro«. Sedaj je nosil pošto Polanc Janez.

Ko je Polanc na Velikonočni torek šel ob 8. uri zjutraj mimo Gorenj pri Ajdovščini in sicer mimo prostora, kjer je na levi skala, na desni nekoliko vzvišen prostor, je od desne strani naenkrat počil strel, od leve pa skočil človek in ga takoj zagrabil. On desne mu je prišel še en drugi na vrat. Bila sta roparja maskirana, v plavih hlačah, očitno delavca. Polanca je zadela krogla v desno nogo, padel je na tla, v istem hipu je že eden roparjev s »fovčem« izrezal iz torbe kos usnja in pograbil denar; bilo je nekaj pod 1000 K. Eden ropar mu je potem še iz jope pograbil bankovec 20 K.

Denar, ki ga je nesel Polanec na Goro, je bil povečini namenjen za gozdni erar, drugo za razne stranke.

Roparja sta stekla proti Šturski strani. Polanca je dobila neka žena in odnesli so ga v Ajdovščino. Roparjev še niso dobili, sumničenja in govoričenja je dosti, policijski pes iz Boyca voha za sledovi, katere je odnesla že davno burja in ploha.

Mali listek.

Kaj se imajo zahvaliti znameniti Francozi svojim materam. — Francoski časopis »Femina« se je obrnil na razne znamenite Francoze, da se izjavijo v smislu gorajšnjega stavka. Anatole France se spominja z globoko hvaležnostjo svoje matere in pravi, da so naredili nanj silen utis kratki materni izreki kot: »Sam svet bo kaznoval tvoje grehe. Solnce in mesec ne bode več veselo, če bodeš ti neporaben. Svet je tvoje ogledalo.« Pierre Loti pravi: »Upliv moje matere na mene ni nikoli prenehal. Vse, kar je bilo z njim v zvezi, je bilo važno in znamenito v mojem življenju. Kadar se spominam na vse one čarobne svete, ki mi jih je pustila, tedaj sem miren, in dobim zaupanje in samozavest«. Aviatik Bleriot pripoveduje, da je hotela njegova mati, da postane duhovnik. Ko sem preletel morsko ožino med Angleško in Francosko, mi je pisala daljše pismo. Njena največja želja je bila, da napravi iz mene srečnega človeka in da vzbudi v meni čut za dolžnost. Prejšnji predsednik francoske republike je odgovoril sledeče: »Bil sem srečen, da sem mnogo let preživel s svojo majko in sedaj žalujem za njo. To je najposrednejši upliv moje matere.«

V Gorici se dobiva v vseh lekarnah.



Novostrujarski shod v Kobaridu.

Dne 13. t. m. priredilo je Slovensko katoliško politično društvo za kobarški okraj javen shod v Šribarjevi gostilni. Ker je ta dan poln okoličanov v Kobaridu in ker je bilo krašno spomladansko vreme, se je udeležilo shoda nad 300 poslušalcev, katerih polovica je bila proti novostrujarska. Prišla sta poslanca Fon in Rojce.

Shod je otvoril predsednik političnega društva župan (iz klobuka) na Idrskem, ki je takoj izročil predsedništvo trnovskemu vikarju Štoffa. Ta je pozdravljal vele- in velezaslužna poslanca (!) Fona in Rojca ter bral neke SS, koliko bo kaznovan vsak, ki bi motil javen shod in napovedal mesečne ječe onim, ki bi se drznili shod razgnati.

Poslanec Fon je govoril najprej o političnem delovanju in položaju državnega zbora, o češki obstrukciji, o malem finančnem načrtu in predkazih na davke na zganje. Predno je pričel, je prosil, da bi Kobaridci ne bili take »divjačine« (glasni protesti), da bi mu ne pustili govoriti in da bi ne razdrli shoda. Njegovo poročilo je bilo kolikor toliko stvarno, da ne bi se bil obregnil ob Slovenski klub, ki počiva na lavorikah svojih slučajnih volilnih vspehov. Vse kar dobi naša dežela s predkazi je seveda le Fonova zasluga. Pohvalil je tudi ministra Zaleskega, ki je vsled njegove intervencije daroval Goriški deželi pol milijona kron pri davku na zganje in mu tudi zagotovil sankcijo zakona, s katerim bi se zvišalo deželno doklado na pivo od 4 na 8 K, česar pa niso hoteli poslanci Slovenskega kluba (!) Trdil je, da ima žive priče za to zagotovilo in obžaluje, da je moral Zaleski zapustiti to solzno dolino, ne da bi mogel izvršiti svoje obljube. Omenil je tudi, da hoče Slovenski klub prodati deželi »Südbahn hotel« in da noče verificirati izvolitve italijanskih klerikalcev, dokler se to ne zgodi. Delazmožnost deželnega zbora je po njegovem mnenju izključena, ker se deželni glavar Faidutti ne ukloni slovenskim zahtevam, ker je Slovincem ravno tako sovražen kakor vsi ostali italijanski poslanci. Povdarjal je tudi, da niso učitelji največji trpini v goriški deželi, to je naš ubogi kmet, kateremu edinemu pomaga samo Slovenska ljudska stranka. Brez vsakega navdušenja so sprejeli tudi »Novostrujarji« njegovo predavanje in ob sklepu je celo eden njih zaklical »Vse je raztreseno kakor listje ob vetru«, nič soglasja ni bilo v srcih poslušalcev.

Nastopil je poslanec Rojce, prav nič aklamiran razen bližnje duhovske okolice in pričel je s svojim hreščočim glasom demagoško bojno pesem proti »liberalcem«, katerih niti ni več v deželi. Njegov »boj za načela«, boj za uveljavljanje verskih resnic v navadnem življenju in v vsej zakonodaji. Vse to pa niti ne spada v delokrog deželnega zbora, a vendar je s svojo programatično pridigo vse za vero in proti liberalizmu dolgočasil vsakega, da si je hotel biti humorističen s premero o turškem »Alahu«. Večkrat so mu

poslušalci hrupno ugovarjali a on je vihtel svoj bojni meč in navdušeno pozivljaj na boj za načela! »Trdno stoji Slovenska ljudska stranka na svojih verskih principih kakor babilonski stolp in kitajski zid«. Je pravil ta poslanec kaznovanega »Novoga Časa«, ter s tem dokazal, da je njegova bojna pesem prava »babilonija ali prava babilonska zmešnjava. Kvasil je še o slovenskih kapitalistih in liberalcih, katerih nikjer ni, kar se je naučil teh fraz iz nemških protijudovskih brošur. Pridiga šovraštva je srečno končala, a poslancu Rojcu so povedali, da so babilonski in kitajski zidovi danes že razvaline, kakor so in bodo razvaline vsi novostrujarski napori, da bi prinesli to divjo politično gonjo s Kranjskega na Goriško.

Priprost kmet iz okolice je poslušal Rojčevo bojno pesem in zaključil ob sklepu: »To naj govori v cerkvi in ne v gostilni.« Fon je smehljaje sledil Rojčevim besedam in jih primerjal svojemu svetemu prepričanju polnega korita.

Spet je stopal na prste mali vikar Štoffa in predlagal zaupnico preblagorodnima gospodoma poslancema, kar je bra! kot soglasno sklenjeno iz ironično se smehljajočih obrazov velike večine poslušalcev, katere je pozivljaj na govorniški oder.

Priprost kobaridski fant je stopil nanj in rekel: »Ker ste že tako vsemogočni, ustvarite v našem trgu kakšno industrijsko podjetje, da bode več denarnega prometa in da bodo imeli delavci doma kos kruha. Pomagajte nam, saj menda samo zato volimo poslance!«

Vikar Štoffa je pričel brati pravila »Slovenskega katoliškega društva« in vabil vse k pristopu. Ko so mu namignili, da se dolgočasijo poslušalci, ki so ga dražili z mnogimi izbornimi dovtipi, je prenehal s svojo gostobesednostjo in stopil je pred zborovalce akademik Lavrenčič iz Kreda ter je bral resolucijo: »Pozivlja se poslance, da posvetijo vso svojo pozornost planšarstvu in našim planinam«, katero so sprejeli soglasno in oba poslanca sta napravila vozelj na svoji žepni rutii, da se spomnita na njo, ko bosta sedela v deželni zbornici, ko bo dovtipni Fon nategoval s svojim cinizmom in sarkazmom svojega gluhega tovariša.

Na to resolucijo je zopet odgovarjal mali vikar Štoffa in povdarjal, da so »Novostrujarski poslanci« v manjšini in da ne morejo vstvarjati čudežev za svoje volilce, kar so poslušalci sprejeli z glasnim smehom.

Poslanec Rojce je pozivljaj zborovalce, da bi mu posebno mnogokrat pisмено naznanjali vse javne potrebe, ker on rad dela v blagor ljudstva v celi deželi, da si ne ve za potrebe vsake nepoznane »luknje« v Gorah. Nepoznane »luknje« so temu gospodu naše gorske vasi?

Konečno je trnovski vikar zaključil shod, ki ni na naše kmetje napravil takega utisa, kakor so ga pričakovali novostrujarji. V hribih se dela dan!

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.



pristni
kaučukov podpetnik

Rogaški

Tempel vrelc. Dietetična namizna pijača s obilno ogljikovo kislino. Pospešuje probavo in izmenjavo snovi.

Styria Zelo koncentriran medicinski vrelc, priporočljiv pri kroničnem žolodnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni tdnini, zlateli, snovolamenskib boleznih, katarib dihalnih organov.

Donati Zdravilni vrelc najvišje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem brenvenem kataru, obstopacij, žolčnih kamnih, zlateli, trganju, sladkovni boleznih.

**Najmočnejši
prirodni vrelc magnezijo-
glauberske soli.**

Zaloga: A. Seppenhöfer - Gorica.



Kakor vlita je obleka
kupljena ali izgotov-
ljena pri tvrdki

J. MEDVED - Gorica

Krojačnico vodi pri krojač prve vrste dosedaj na Dunaju (Graben).
Za vsako delo se jamči.

Celemu svetu je znano, da so čevlji mnihograške tovarne (zaloga pri tvrdki J. Medved) nedosegljivi v formi in kakovosti.

Cene 12.50, 16.50 in 20.50.

CROATIA

zavarovalna zadruga v Zagrebu:
Edini domači zavarovalni zavod.

Ustanovljena 1884

Telefon št. 25-94

Podružnica: v Trstu, via del Lavetolo št. 1, II. nadst.

Centrala:
Zagreb, v lastni hiši, vogel Ma-
rovske in Preradovičeve ulice.

Glavna zastopstva:
Ljubljana, Osijek, Reka, Sarajevo.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

1. Na življenje:

1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
2. Zavarovanje dote.
3. Zavarovanje življenjske rente.

2. Proti škodi po požaru:

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarnih).
2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.)
3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.)

3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje v vseh delih znaša K 3.375.050-88
Letni dohodek premije s pristojbinami „ 1.571.135-97
Izplačane škode „ 6.400.996-52

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje

Zastopnik za Goriško s sedežem v Gorici: **FRANC PERKO,**
restaurater „Trgovski Dom“.

Zdravniki

priporočajo kot izvrstno zdravilo proti kašlju

**Kaiserove
prsne karamele
s znakom „3 jelke“
milioni uporabljajo proti**

Kašelj

zagrijenosti, zasliženosti, oslovskemu kašlju, katarju, boleznim v vratu in obvarje proti prehladu.

6100 notarsko vid. zdravniških spričeval in od privatnikov jantčijo za **gotov uspeh.**

Ti bonboni vzbujajo tek in so jako okusni. Paketi po 20 in 40 vin. doze 60 vin. — Dobivajo se: G. Cristofaletti, c. kr. dvorni zalagatelj, L. Hüblich, lekarnar G. B. Pontoni, Ruggiero Kürner, A. de Giroucolli, E. Mazzoli, mirodilnica, A. Zavadil, lekarna pri Mariji pomoč. v Vipavi, I. Jursche, lekarnar v Ajellu, Maks Kozower, lekarnar v Ajdovščini, G. Corbatta, lekarnar v Trzinu, Robert Kastnor, lekarnar v Tolminu in v vseh drugih lekarnah.

Prav tako dobro ko
zrna kava diši ob
pravilni pripravi
edino popolni kavini
nadomestek:
Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava.

Sam z dobrim mlekom
in malo sladkorjem
zaužit, je pristni
Kathreiner
pljača, kakršna
mora biti.

Kdor hoče naj natančnejšega štati,
naj piše Kathreinerjevimi trgovcem
za sladno kavo G. B. Dunal in
Annagasse št. 8.

Žganjarna Robert Diehl - Celje

prilporoča svojo doma žgano štajersko slivovko, tropinovec, borovničevac, brinjevec, ščipkovec, vinsko žganje, konjak; nadalje kuba in jamajka rum, grenčico, »Planinski liker«, Pelinovec ter razne vrste grenkih in sladkih likerjev, čaj Ceylov, Orange, Pekoe in Souchong.

Vzorci in ceniki na razpolago.

Ne bodite žalostni,



zato ker ste bolni. Lahko še ozdravite, ako naročite neštetokrat preizkušene in pohvaljene

Markovec kapljice

ki se jih uporablja v vsaki hiši in družini za notranjo in zunanjo rabo, proti raznim boleznim želodca, slabosti, proti pomanjkanju telesa, krču v želodcu, grizenju v trebuhu ter proti vetrovom. Markovec kapljice odstranijo neprijeten duh iz ust, pomaže naj se kadar boli zob ali glava proti izpadanju las in proti mnogim drugim boleznim. Nešteto zahvalnih pisem od ljudi, koji so ozdraveli s temi kapljicami so vsakomur na razpolago.

En ducat za K 4 s poštnino vred pošlje **Gradska lekarna** v Zagrebu, Kamenita ul. 5.

POZOR! Pfaffov šiv. stroj prekosi vse druge.

Pfaffov šiv. stroj je najbolj pripraven za vsako stroko šivanja tudi za umetno vezenje. Poduk za umetno vezenje se daje v trgovini!!

Pfaffov stroj teče na kroglicah in brez vsakega ropota - šuma! V zalogi se tudi nahajajo šiv. stroji pripravni za domačo rabo in obrt, jamčeni (garantirani) za 5 let za K 76.—. Angleška dvokolesa Premier, Es-ka in Helios, dvokolesa Courir za ceno K 140.

Kdor je pamefen, takoj mora vedeti kaj ima storiti ako potrebuje omenjene predmete. — Se prilporoča

JOS. DEKLEVA in sin **GORICA** Via Municipio šte. 1.



Naročite uzorce

od novomodnega spomladanskega blaga pri tvrdki

Pregrad & Černetič Gorica, „Trgouski dom“.

Edina primorska tovarna dvokoles :

„TRGUNA“

Gorica, Tržaška ul. 26. prej pivovarna Gorjup.



Zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov i. t. d.

F. BATJLL — GORICA

Stolna ulica št. 2—4.

Prodaja na obroke. Ceniki franco.



Zobozdavniki in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen **GORICA**

Jos. Verdi tehališče šte. 37.

Umetne zube, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stoječih zob, Plomb vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Zlata svetinja Dunaj 1012

Moški, ki so šibki na živcih

lahko dobijo zopet svojo moč ako uporabljajo

Evaton-tablete.

Zahtevajte zbirko zdravniških izvidov. — Poskušni zavitek K 4-80, pol zavitka K 10—, cel zavitek K 18— Pošilja proti povzetju ali naprej poslanem denarju lekarna sv. Marka, tovarna farm. spec. aparatov, Dunaj, 3. okraj Hauptstr. 180. Zaloga v lekarni Cristofoletti, Gorica.

81-4

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena tvrdka v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se prilporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdeluje vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

Prva češka sp. delniška družba na življenje

za zavarovanje v Pragi, vrhovno zastopstvo v Trstu.

Edina, ki kolekuje police in pisma z narodnim kolekom po 1 K, oziroma po 20 vin. v prid „D. C. M.“ Edina, ki sprejema zavarovanja za „D. C. M.“ Edina, ki nalaga vse od Slovencev prejete zavarovalnine zopet med Slovenci ter posluje kot domač slovenski zavod.

Mirodilnica, papirnica in tovarna šolskih zvezkov **Kožnar & Či** — Gorica, tik sadnega trga.

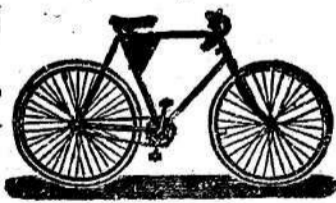
Najcenejši nakupovalni vir. Na drobno in debelo.



Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Alfena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen. Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki



Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA

I. Felberbaum - Gorica

Corso Gius. Verdi št. 11, Via Časerna št. 15

vis-a-vis izvoznega trga

Obleke za gospode, gospe in otroke

Perilo, nogavice, rokavice itd. v veliki izberi.

Novosti: športne jopice in bluze.

Ž. Vižintin

primorska industrija

— za pletarstvo —

v Sovodnjah pri Gorici.

Najmodernejše

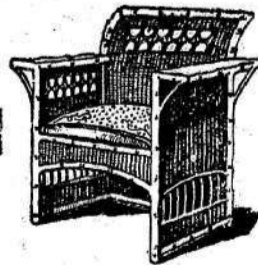
MOBILIJE

- za veže, verande, -

- balkone, orlove, -

kopališča itd. itd.

- Edina tvrdka te vrste na celem jugu. -



- Najfinejše -

MOBILIJE

iz Peddig in indijske cevi, Bambusa itd.

- po načrtih protih -

- - umetnikov - -

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica K 8.000.000

Rezervni zakladi K 1.000.000

Vloge na knjižice po 4 1/2%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev, vseh vrst deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa zrebanja.

Vnovenje kuponov in izzrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.